

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Länen försvinner till förmån för bättre regionutveckling
  - ”Finlands fortsatta konkurrenskraft och framgång ligger i närhetens ekonomi”
  - ”Landsbygden får ta stötarna av globaliseringen”
  - Svensk landsbygd uppmanas gräva eget fibernät
  - Tredje sektorns roll och uppgifter undersöks
  - Läs även detta – *I KSSR:s kölvatten – Region Åboland kan avslutas, Ekenäs planerar för flytande by, Rapport från svenska Landsbygdsriksdagen klar, Utan starka ”sociala kapital”-nätverk sjunker statens trovärdighet*
-

LÄNEN FÖRSVINNAR TILL FÖRMÅN FÖR BÄTTRE REGIONUTVECKLING

Länge var de finska länen elva plus Åland, sedan minskade de till sex för tio år sedan, för att om två år upphöra helt. Efter år 2010 skall länens uppgifter skötas inom lokalförvaltningen. Enligt statssekreterare Timo Reina, en av dem som arbetat med reformen, kommer många av de uppgifter som länen haft, att kunna skötas på ett förnuftigare sätt, så att utvecklingen i regionerna blir bättre. Enligt Västra Finlands läns landshövding Rauno Saari verkar det som om förvaltnings- och kommunminister Mari Kiviniemi nu bara föregriper slutrapporten från den arbetsgrupp som sitter och grannar på den statliga regionförvaltningens framtid. Arbetsgruppen förväntas ge sin rapport inom denna månad och torde ha funderat på att indela landet i 8-10 statliga regioner istället för de fem (sex med Åland) nuvarande länen. Landshövding Saari tror, liksom minister Kiviniemi, att en eventuell nedläggning av de nuvarande länen inte väcker mycket känslor. Det viktiga är vilka resurser det finns för länens arbete för medborgarnas jämlikhet och trygghet. Dagens länsstyrelser, som underlyder åtta olika ministerier, är de regionala förvaltningsmyndigheter som hjälper kommunerna att ordna och utveckla basservicen, vilket betyder att länen sitter på samlad kunskap inom social- och hälsovård, undervisning och kultur, trafikfrågor, polisärenden, räddningsväsendet samt konkurrens- och konsumentärenden. Uppgifterna är från YLE:s Internytt (25.3), <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=124707>, och från en artikel i Hufvudstadsbladet (26.3). ***Specialforskaren vid Åbo Akademi, Siv Sandberg, räknar med att en del av de funktioner som nu sorterar under länen förs över till landskapsförbunden och TE-centralerna. Ett alternativ är att man inrättar en ny myndighet på nationell bas, vilken skulle garantera en större enhetlighet än vad dagens fem län är kapabla till. Men kommunsammanslagningar gör att även landskapsindelningen måste ses över, annars uppstår en ohållbar obalans. Enligt Sandberg kan landskapen i framtiden vara lika få och lika stora som de nuvarande länen, men väga lätt under en överskådlig tid i jämförelse med kommunerna. Det är långt till den dagen, när landskapen får beskattningsrätt och folkvalda beslutande organ. Uppgifterna är hämtade ur en artikel i dagens (27.3) upplaga av Vasabladet.***

”FINLANDS FORTSATT KONKURRENSKRAFT OCH FRAMGÅNG LIGGER I NÄRHETENS EKONOMI”

Finlands utvecklingselit vill se landet som ett storstadssamhälle, trots att den sammanlagda

befolkningen i Finland endast skulle räcka till för en medelstor metropol. Landet är glest befolkat med stora landsbygdsarealer och någon tätort här och där. Den rådande uppfattningen om landsbygden är förlegad – av de ca 700000 arbetsplatser som finns på landsbygden, är endast dryga 10 procent inom primärproduktionen och av landets alla företag finns faktiskt 40 procent på landsbygden. Finlands framgång har så här långt byggts på små och varierande lokalsamhällen, vilkas storlek inte har varit avgörande för deras konkurrenskraft, utan förmågan att kunna ordna en friktionsfri vardag och närservice, är vad som varit viktigt. De konkurrenskraftiga lokalsamhällena har dominerats av närhetens ekonomi, som utgår ifrån samhället som helhet och betonar att besluten skall fattas så att medborgarnas vardag blir så smidig som möjligt, oavsett var de bor. Med ordet ”närhet” avses inte enbart geografiskt avstånd, utan t.ex. att service kan fås utan oskäligt köande, betjäning kan fås från ”en lucka” o.s.v. Grunden för Finlands fortsatta konkurrenskraft och framgång ligger i närhetens ekonomi och den servicenivå som den skapar. Vi inskränker våra egna möjligheter, ifall vi trycker ihop oss i några få centra och vänder ryggen åt landets stora areal, samt de öppna landskapens marknader som finns att tillgå. Antagandet att företagen på landsbygden skulle verka enbart lokalt, är en myt, för på landsbygden kan man även utveckla konkurrenskraftiga mikrokuster, med vilket avses ett flertal företag inom i stort sett samma bransch som samarbetar. Dessa marknader kan sedan vara regionala, nationella och internationella. Speciella möjligheter erbjuder det mikrokuster som finns inom förnybar energi. Kan man koppla ihop glesbefolkade områden med energiproduktion och därigenom samhällsutveckling, skapar man samtidigt ett enhetligare samhälle. Ser man till Finlands energiproduktion som helhet, finns landets komparativa fördelar inte i att utnyttja t.ex. palmolja från Malaysia, utan våra möjligheter finns i den förnybara energi som finns på den egna landsbygden, samt de tekniska och företagsekonomiska lösningar som vi kan utveckla kring våra egna närenergikällor. Uppgifterna är hämtade ur en artikel i senaste veckas fredagsupplaga (21.3) av Vasabladet, vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.

”LANDSBYGDEN FÅR TA STÖTARNA AV GLOBALISERINGEN”

Det regionala är meningsfullt nu när de statliga myndigheterna drar sig tillbaka från den svenska landsbygden. Men det finns både en sund och en osund regionalism. Chefredaktören på socialdemokratiska tidningen Dala-Demokraten Göran Greider säger att allt blir tydligare på landsbygden, inte minst när det gäller globaliseringen, för det är landsbygden som får ta stötarna. Försvinner ett IT-företag i Stockholm, märks det knappt. Men skulle ståltillverkningen läggas ner i Borlänge, blir det katastrof. Vardagslivet påverkas mer på landet – skillnaderna blir synliga. Enligt Greider ser det ut som om den globaliserade kapitalismen precisionsbombade vissa orter. Han talar hellre om kapitalism än globalisering. Debatten förs utifrån en storstadsnorm, vilken han vill utmana. Greider ser Norge som ett föredöme, när det gäller den regionala jämlikheten. Där har man velat att hela landet skall leva och fört en offensiv jordbrukspolitik. Uppgifterna är hämtade ur en artikel i senaste veckas torsdagsupplaga (20.3) av Vasabladet. Artikeln finns även publicerad i Jakobstads Tidning (25.3).

SVENSK LANDSBYGD UPPMANAS GRÄVA EGET FIBERNÄT

Tanken bakom projektet *Fiber från hemmet* är att landsbygdsborna gräver sitt eget fibernät. Företaget Bynet och kommunala bredbandsbolaget Wexnet åker runt i kommunerna Växjö och Alvesta för att lansera idén. Enligt kundansvarige på Wexnet Mats Blidh är det här ett koncept för landsbygden, där det finns ett engagemang. Det skulle inte fungera i staden. Än så länge är det bara det lilla försöket i Hjartånäs som är klart, medan Lekaryd är ett litet större

projekt, var man som bäst gräver kabel. Men på flera håll är man igång med projektering. Projektet *Fiber från hemmet* bygger på eget arbete i ekonomiska föreningar, att jämföras med hur elnät byggdes en gång i tiden. Varför satsa tiotals tusen kronor i en fiberanslutning, då man har möjlighet till en hyfsad ADSL-uppkoppling på de flesta håll i Växjö och Alvesta? Det beror på vilken bedömning man gör av den tekniska utvecklingen och hur man ser på framtiden. Om man får tro Wexnets Blidh och vd:n Per Bengtsson, är det ingen teknik som slår ut fiber. Inget går snabbare än ljuset. ADSL är enligt dem en övergående teknik, för kopparledningarna klarar inte framtidens kapacitetsbehov och kommer att ersättas av fiber. Trådlös teknik är inte heller något alternativ, ty det kräver alltför stora investeringar, tätt mellan masterna, för att bli ett alternativ på landsbygden. Via fibernätet kan man även få telefoni och television – ingendera kräver att man har en dator. Det finns ingen begränsning av kapaciteten i själva fibernätet. Det är i stället utrustningen hos sändaren och mottagaren som avgör. Men utrustningen går att uppgradera, utan att man behöver röra den nergrävda fiberkabeln. Läs mer i tidningen Smålandspostens nätupplaga (från 26.3) under webbadressen [http://www.smp.se/nyheter/vaxjo/landsbygden-uppmanas-grava-eget-fibernat\(549159\).gm](http://www.smp.se/nyheter/vaxjo/landsbygden-uppmanas-grava-eget-fibernat(549159).gm).

TREDJE SEKTORNS ROLL OCH UPPGIFTER UNDERSÖKS

Helsingfors Ruralia-institut och arbetsgruppen för medborgarorganisationer vid Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) har kört i gång ett forskningsprojekt som skall ta fram kunskap om tredje sektorns roll och uppgifter i landsortsbetonade kommuner. Målet med projektet om tredje sektorn i kommun- och servicestrukturreformens förändringar, *Kolmas sektori kunta- ja palvelurakenteen muutoksessa – kolmannen sektorin rooli ja tehtävät maaseutumaisissa kunnissa*, är att frambringa kunskap om serviceproducerande organisationer och de kommuner de samarbetar med. Det finns redan goda exempel från olika delar av Finland vad gäller tredje sektorns verksamhet på landsbygden, men systematisk samlad och analyserad data finns inte. Med hjälp av undersökningen får man en klarare uppfattning om vad för möjligheter tredje sektorn erbjuder, när man söker nya lösningar vid sidan av kommunalt producerad service. Det här är aktuellt i kommun- och servicestrukturreformens förändringar. Vid sidan av organisationsaktörer intervjuar man i undersökningen kommunernas representanter. Kommande vecka får kommunerna ett frågeformulär tillhörande studien, genom vilket man vill få upplysningar om kommunernas och organisationernas samarbete vad gäller omfång och särdrag. Dessutom kartlägger man genom frågeformuläret kommundirektörernas syn på organisationernas verksamhet och service. Forskningsprojektet finansieras av Kunnallisan kehittämissäätiö och är en del av fondens omfattande undersökningsprojekt om kommuner och konkurrens. YTR och Helsingfors universitet deltar även i finansieringen. Som forskningsledare fungerar PD Tapani Köppä från Ruralia-institutet och som forskare sekreteraren för arbetsgruppen för medborgarorganisationer Ritva Pihlaja från JSM. Projektet avslutas hösten 2009. Uppgifterna är från YTR:s meddelande (från 19.3) och finns (på finska) på webbadressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/437/080319_Kolmas_sektori_tutkimus.pdf. Läs om arbetsgruppen för medborgarorganisationer (på finska) under webbadressen <http://www.maaseutupolitiikka.fi/index.phtml?s=59>.

LÄS ÄVEN DETTA

I KSSR:s kölvatten – Region Åboland kan avslutas

Försöksperioden för regionalt samarbete mellan kommunerna kan avslutas, tycker länsstyrelsen i Västra Finlands län i ett utlåtande till finansministeriet. Länsstyrelsen anser att kommun- och servicestrukturreformen (KSSR-processen) har gjort att den här typen av regionalt samarbete inte längre är aktuellt. I länet har det funnits, förutom Region Åboland, även ett försöksområde i Loimaa (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=124493>).

Ekenäs planerar för flytande by

Ekenäs hör till de som har de mest konkreta planerna för flytande hus i Västnyland. Arkitekt Johanna Backas säger att man spar mark, men retar kanske upp grannar som tycker att bosättningen är uppseendeväckande och störande. Backas vill uppmana till öppenhet inför ett naturnära boende. Det skall handla om att förbättra stranden ... *Läs mer på adress <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=124778>.*

Rapport från svenska Landsbygdsriksdagen klar

Hela 1100 personer deltog i den tionde svenska Landsbygdsriksdagen i Lycksele 7-9 mars, vilket för Lycksele kommun var det största evenemanget de någonsin genomfört. En rapport har nu sammanställts av Per-Gunnar Wahlgren från Länsbygderådet i Uppsala län och Anna-Kajsa Sannegård från Sockenrådet i Hållnäs. *Läs vad de har varit med om på adress http://www.helasverige.se/file.php/fs/8sNwqBMODUJq4sPbXqheSYmlkkWwxAktTXQ9nqLQ_i73BK4m1_qHXCS7Mcr-3BrK.doc?target_filename=Rapport+fr%25n+Landsbygdsriksdagen+2008.doc.*

Utan starka "sociala kapital"-nätverk sjunker statens trovärdighet

Demokratins räddning från alla nedåtgående trender går via vardagen, sägs det i den brittiska tankesmedjan Demos' undersökning, *The Everyday Democracy*, av demokratins kris i Europa. Medborgarna behöver veta, att de kan göra skillnad om de engagerar sig och att de kan ta hjälp av andra i samma situation. Det finns ett tydligt samband mellan graden av vardagsdemokrati och tilltro till det politiska systemet. Demos visar att ett starkt civilsamhälle och höga skattekvoter hänger ihop. Utan ett starkt civilsamhälle – starka fackliga organisationer, aktiva medborgare, religiösa församlingar, kooperativ, föräldraföreningar och andra "sociala kapital"-nätverk – sjunker statens trovärdighet (*uppgifter ur en artikel i Vasabladet 25.3, skriven av frilansjournalisten Robert Björkenwall*).

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
